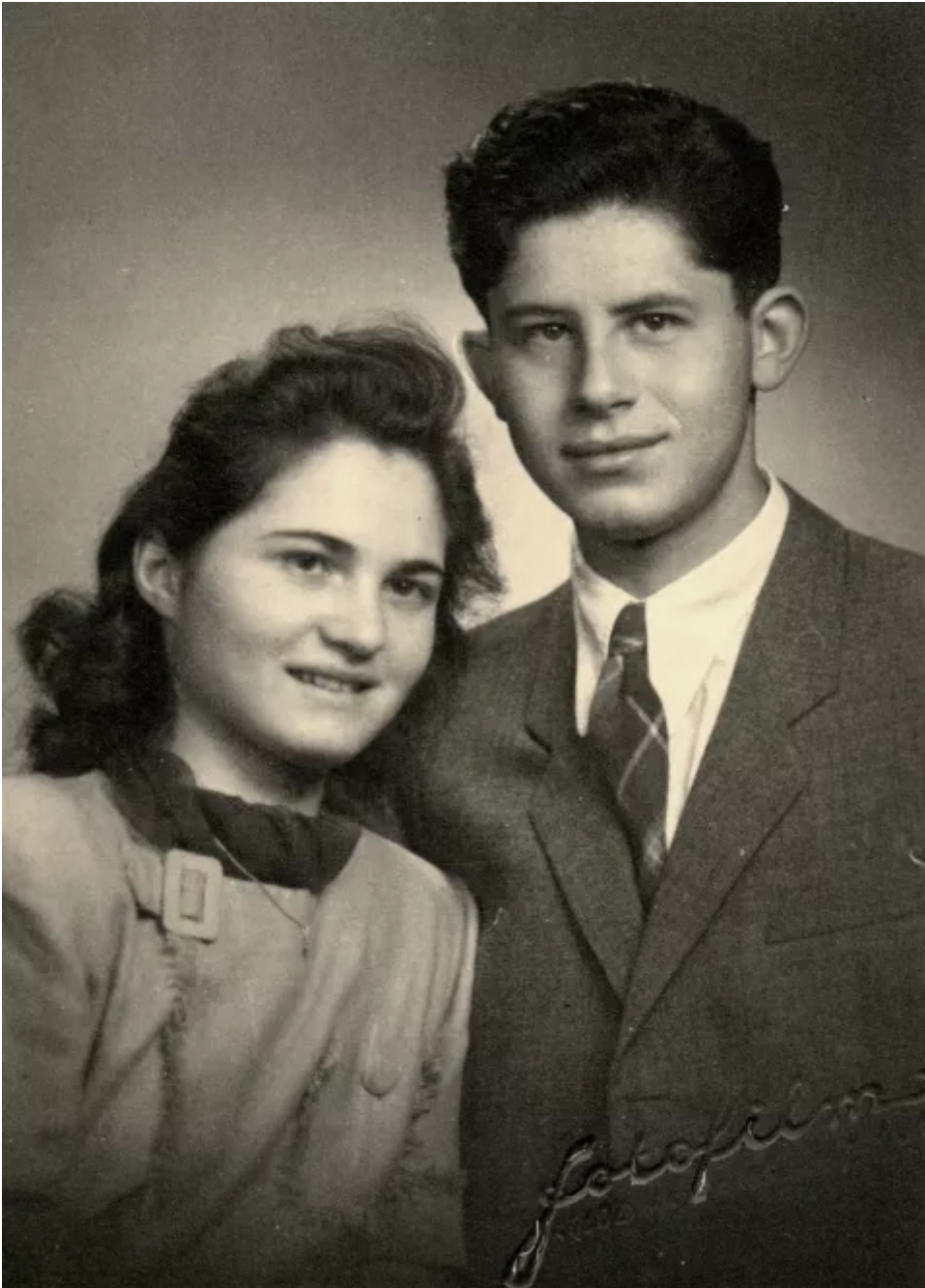

Nussbaum László És Felesége

Kolozsvár főterén volt egy [nem zsidó] fényképész, és ott készült a fénykép, 1947-ben. Én egyetemre jártam már, a feleségem, Szilvia akkor még 16 éves kislány volt, Tordáról minden héten kétszer-háromszor bejött Kolozsvárra tanárhoz tanulni. Ez még az érettségije előtt volt. Ilyen alkalmakkor találkoztunk, amikor volt ideje, és elmentünk egy fényképészhez, és nagy büszkén lefényképeztettük magunkat. A fényképről lehet látni, hogy a feleségem komolyságánál fogva idősebbnek is látszik.

[Nussbaum László a feleségével, Brüll Szilviával a deportálásból való hazatérése után ismerkedett meg közelebbről. Felesége családját nem deportálták, mivel ők -- a Romániához tartozó -- Tordán éltek. Brüll Szilvia 1929-ben született Tordán.] A feleségemmel egy elemi iskolába jártunk Tordán,

még a háború előtt, de nem emlékeztem rá. Nagyon korán elkerültem Tordáról, úgy 10 éves koromban, és visszakerültem 1945-ben. Néhány hónap választott el a lágertől, és egyetlen dologra volt nekem nagy szükségem: nagy-nagy csendre. Fiatal, 16 éves fiú voltam, és zsidó lánynak kezdtem udvarolni, de lehetett volna tőlem török vagy tatár is. Az egész udvarlás abból állt, hogy kora délután elmentem hozzá, és hallgattam, amint gyakorol a hegedűn. Lehet, hogy más körülmények között nem így éreztem volna jól magam, de akkor pont az kellett nekem, hogy azzal a lánnyal vagyok együtt, aki csendben van, és csak hegedül. Lassan-lassan kezdett visszatérni az életkedvem. Tudom, hogy nem szabad nagy szavakat mondani, de meg kell érteni, hogy mit jelentett 15-16 évesen visszatérni a lágerből, szülők nélkül, egyedül, és egyik-napról a másikra megszakítani a múlttal minden kapcsolatot.

Én Kolozsvárra kerültem, és a feleségem is feljött diáknak a konzervatóriumba. Én 17-18 éves voltam, amikor az egyetemre kerültem. Ő később jött. A házasságunk 1952-ben volt. A gyerekünk ötödéves korában született. Rabbi nem volt az esküvőnkön, csak a polgármester adott össze. A feleségem sokkal kevesebb tradíciót tart, lényegében nem is tartja meg a tradíciókat, inkább én erősködöm néha. Nem ellenkezik, de nincs meg a kezdeményezés, nem élt vallásos életet.